

Minnen och foton från 1945

Filmis efterlyser människor som kommer ihåg överlevarna i Uddevalla

Har du minnen, kanske även foton, från sommaren 1945 då en skola i Uddevalla gjordes om till sjukhus för att ta emot överlevande från nazisternas utrotningsläger?

Då vill Föreningen Filmis gärna komma i kontakt med dig inför visningen av filmen "Hoppets hamn".

Söndagen den 27 januari är Förintelsens minnesdag. Kyrkorna i Uddevalla uppmärksammar dagen med bland annat föreläsning, musik och ljusmanifestation i Bohusläns museum på eftermiddagen.

Även Föreningen Filmis - Uddevalla filmstudio lyfter fram minnesdagen.

– Med anledning av den visar vi "Hoppets hamn", berättar sekreteraren Jan Gustafsson, Herrestad.

De vita bussarna

Filmerna handlar om människor, som räddades våren 1945 med hjälp av de vita bussarna. Hoppets hamn är i det här fallet Malmö.

– Dit kom 25.000 överlevande från koncentrationslägren med fartyg till Sverige. Ett 100-tal kom till Uddevalla på sommaren och bodde i Margretegårdeskolan, som gjordes om till beredskapssjukhus.

Taggtrådsstängsel

Det tillfälliga sjukhuset var bevakat och omgärdades av taggtråd för att skydda - inte flyktingarna som i våra dagar - utan Uddevalaborna. En del av de överlevande hade smittsamma sjukdomar, som tyfus.

– Sjukhuset fanns kvar över sommaren och en bit in på hösten. Skolan var utrymd och skolelevorna fick gå i Flickskolan när termi-

nen började, berättar Jan som har sökt och söker efter fakta på olika sätt.

Söker bilder

I anslutning till visningen av Hoppets hamn håller Jan ett samtal med människor som var med den där sommaren för närmare 68 år sedan.

En av dem är 82-åriga Marianne Wilhelmsen från Ljungskile. Hon var 15 år och bodde i Uddevalla. En annan är Rey Eriksson, tidigare rektor för Komvux i Uddevalla som var 8-9 år vid tillfället.

– Vi uppmanar andra Uddevalabor med egna minnen att komma och berätta efter filmen. Vi skulle vilja visa bilder, men det tycks vara svårt, säger Jan som har sökt i olika arkiv utan att finna några.

Vad hände med de överlevande efter tiden i Uddevalla?

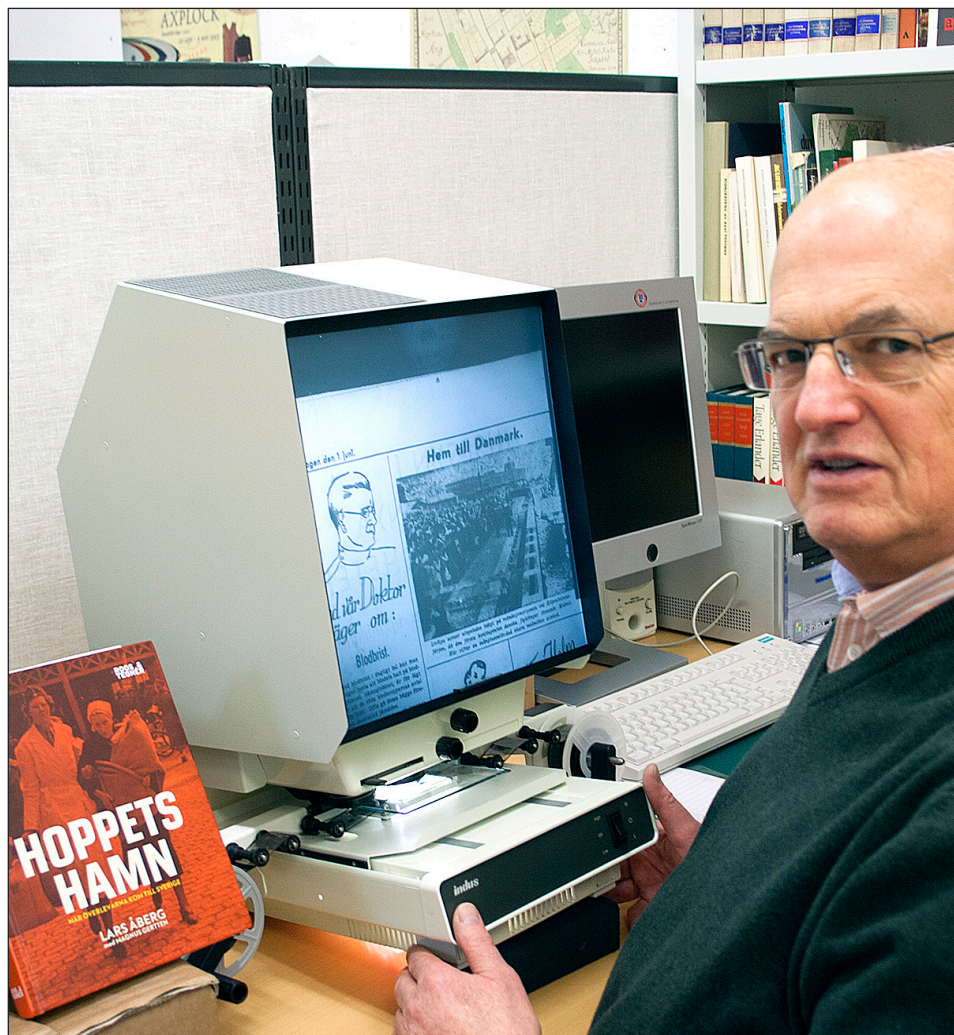
– En del emigrerade, andra skingrades ut i landet. En del fick jobb hos Schwartzman och Nordström inom textilindustrin, säger Jan som också har varit i kontakt med barn till överlevande.

Film och bok

Filmerna Hoppets hamn, i regi av Magnus Gertten, handlar om några av alla de människor som utmärglade och sjuka kom till Sverige. Den hade premiär hösten 2011.

I samma veva gav Lars Åberg och Magnus Gertten ut boken med samma namn. Den består av ännu fler livsöden.

MAUD ABRAHAMSSON
maud@uddevallaposten.se
0522-63 55 54

Jan Gustafsson vill veta mer om de överlevande, som kom från nazisternas Tyskland till Uddevalla sommaren 1945. Han letar i olika arkiv efter upplysningar, bland annat i gamla tidningsartiklar i Föreningsarkivet, men hoppas också att Uddevalabor med minnen och bilder ska höra av sig. Foto: Maud Abrahamsson

Intresset överträffade förväntningarna

Föreningen Filmis fick mer än 130 medlemmar redan första säsongen

Vårprogrammet för Filmis

- Tre av vårens filmer är nominerade till Guldbaggar: Fyra till Avalon, fem till Äta sova dö och sex till Searching for Sugar Man.
- Searching for Sugar Man är dessutom nominerad till en Oscar för Bästa utländska film.
- 26 januari - **Flickorna i Dagenham** - arbetarklasskomedi om kvinnors kamp för lika lön
- 27 januari - **Hoppets hamn** - dokumentär om de drygt 25.000 överlevande, som kom med båt till Sverige 1945 från fasorna i de nazistiska koncentrationslägren. Följs av information om de 100-talet människor som kom till Uddevalla.
- 3 februari - **Källan** - om kvinnor som kärleksstrejkar i protest mot lata män
- 10 februari - **Medan åren går** - lågmält och stillsamt om ett åldrande par och deras omgivning.
- 17 februari - **Barbara** - om en ung, östtysk läkare, som vill resa till pojkvännen i väst, men i stället sänds till sjukhus på landsbygden och övervakas
- 24 februari - **Searching for Sugar Man** - om musikern Sixto Rodriguez vars skivor floppade i USA på 1970-talet och som 30 år senare får veta hur populär hans musik är i andra delar av världen
- 3 mars - **Elena** - familjedrama i ett samhälle som avskaffat solidariteten
- 10 mars - **Avalon** - om avdankad festfixare som kommer till Båstad för att öppna nattklubb
- 17 mars - **Äta sova dö** - skildrar mångas verklighet med utstämpling från arbete, imkomster och människovärde
- 24 mars - **The Deep Blue Sea** - kärleksdrama från tidigt 1950-tal
- Alla filmer visas på söndagar kl. 16.00 i Bohusläns museum.
- Möjlighet till filmfika före visningen.
- Besökaren köper i förväg ett personligt filmkort som gäller antingen tio eller tre filmer. Rabatt för ungdomar samt vissa personalgrupper.

Filmis inleder våren med en riktigt roligt film, som följs av en dokumentär med koppling till Uddevalla.

I programmet finns nomineringar till både en Oscar och flera Guldbaggar.

Föreningen Filmis - Uddevalla filmstudio eller Filmis som den kallas i dagligt tal, fick en flygande start i höstas. Visningarna hade i genomsnitt 60 personer per film och samlade totalt 133 medlemmar.

– Det överträffade våra förväntningar. Vi hade hoppats på 75 medlemmar, säger föreningens sekreterare Jan Gustafsson, Herrestad.

Han berättar att en del besökare tyckte att höstens filmer var lite tunga.

– Därför visar vi "Flickorna i Dagenham", en riktigt roligt film, säger Jan, som själv har sett den.

Inledningsfilmen handlar om verklighetens bilsäressömmerskor på Fords bilfabrik. De strejkade för att få samma lön, som manliga bilbyggare. Komedin utspelas 1968, men fenomenet är lika aktuellt i dag.

Filmerna visas från DVD-skivor med enkel utrustning.

– Vår målsättning är att visa filmerna digitalt som i Ljungskile, säger han.

Föreningen har inom sig utsett en liten

filmväljargrupp som tar fram förslag till styrelsen.

– Utgångspunkten är att vi vill visa kvalitetsfilm. Det görs mycket bra film, som inte visas på den kommersiella biografen i Uddevalla.

Man försöker få ett omväxlande program med filmer från olika länder.

– I höstas hade vi ingen svensk film. I vår är det tre. I höstas slumpade det sig att sex filmer var franska. I vår är det ingen, men i stället två brittiska, berättar Jan.

Tre filmer är nominerade till Guldbaggar. Det gäller "Searching for Sugar Man", som också nominerats till en Oscarstatyett, "Äta sova dö" och "Avalon". Tillsammans kan de som mest få hela tolv baggar vid årets filmgala.

– Där har vi lite flyt, säger Jan.

Filmis samarbetar med Studieförbundet Vuxenskolan om program, filminformation samt arrangemang. I höstas hade man en diskussion efter "Vi måste prata om Kevin" som handlade om skolskjutningar i USA. Den här säsongen blir det ett samtal, se ovan, om överlevarna från de tyska koncentrationslägren.

MAUD ABRAHAMSSON
maud@uddevallaposten.se
0522-63 55 54